

I takt med Europa 2004

En jämförelse mellan svenska och europeiska
löner och arbetskraftskostnader inom
tillverkningsindustrin 1998–2004

En rapport från Facken inom industrin

Mars 2005

Förord

”I takt med Europa - 2004” är en uppföljning av rapporten ”I takt med Europa” som kom i februari 2004. Båda rapporterna ingår i Facken inom industrins serie rapporter om arbetskraftskostnader och internationella löner.

I den här rapporten – ”I takt med Europa - 2004” – presenteras uppgifter om löner och arbetskraftskostnader inom tillverkningsindustrin i de västeuropeiska länderna. Den som söker uppgifter om löner och arbetskraftskostnader i Östeuropa, Asien, Nord- eller Sydamerika eller vill ha uppgifter som sträcker sig längre tillbaka i tiden, finner sådana i rapporten ”Internationella löner” som Facken inom industrin publicerade i juni 2004.

Inför rapportserien har vi gått igenom ett stort antal statistikkällor. Vi har bland annat granskat statistik från OECD, Eurostat, ILO och US Department of Labor. Utifrån denna genomgång har vi kunnat konstatera att det inte finns någon statistik som är bra i alla avseenden. Länderna använder inte samma standard för indelning av arbetskraftskostnader, även om det finns vissa rekommendationer. Detta är en försvårande omständighet när det gäller att göra internationella jämförelser. Bristen på uppgifter är särskilt stor för tjänstemännen.

De källor som valts för den här rapporten kommer dels från US Department of Labor och dels från Eurostat. När det gäller uppgifterna för Sverige och prognoser för 2004 används delvis andra källor.

Vår förhoppning är att rapporterna ska ge svar på en del av frågorna kring lönenivåer och löneutveckling i vår omvärld som ställs av medlemmarna i förbunden inom Facken inom industrin.

Göran Nilsson
Kanslichef
Facken inom industrin

Facken inom industrin (FI) är ett samarbetsorgan mellan de sju fackförbund inom industrin som omfattas av det så kallade industriavtalet. De sju förbunden är Civilingenjörförbundet, Industrifacket, Sif, Svenska Livsmedelsarbetareförbundet, Svenska Metallindustriarbetareförbundet, Svenska Pappersindustriarbetareförbundet samt Skogs- och Träfacket.

Rapporten har utarbetats av Tove Mathiasson, utredare på Facken inom industrins kansli. Ina Gard har gjort språkliga bearbetningar och hjälpt till vid sammanställningen.

Ytterligare exemplar kan beställas på e-postadress fi.kansli@metall.se eller på telefonnummer 08-786 83 14. Den finns även att hämta på vår hemsida: www.fackeninomindustrin.se.

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Arbetskraftskostnad för arbetare 2004.....	5
3 Löneökning för arbetare 1998–2004.....	8
4 Arbetskraftskostnader och produktivitet, arbetare och tjänstemän 1998–2004....	11
5 Labour Cost Index, arbetare och tjänstemän 1998-2004	15

Bilaga: Metod, källor och definitioner

Figurförteckning

Diagram 2.1 Total arbetskraftskostnad, Sverige, 2004.....	5
Diagram 2.2 Total arbetskraftskostnad, Norden, 2004.....	5
Diagram 2.3 Total arbetskraftskostnad, Europa, 2004	6
Diagram 2.4 Lön och arbetsgivaravgifter, Sverige, 2004.....	6
Diagram 2.5 Lön och arbetsgivaravgifter, Norden, 2004	7
Diagram 2.6 Lön och arbetsgivaravgifter, Europa, 2004	7
Diagram 3.1 Löneökning, Sverige	8
Diagram 3.2 Löneökning, Norden	8
Diagram 3.3 Löneökning, Europa, 1998–2004	9
Diagram 3.4 Löneökning, Sverige och Europa	9
Diagram 3.5 Löneökning, Sverige och Europa, 1998-2004	10
Diagram 4.1 Ökning av arbetskraftskostnad, Europa, 1998–2004	11
Diagram 4.2 Produktivitetsutveckling, Europa, 1998–2004	12
Diagram 4.3 Utveckling av unit labour cost, Europa, 1998–2004	12
Diagram 4.4 Arbetskraftskostnad och produktivitet, Sverige och Europa, 1998– 2004	13
Diagram 4.5 Utveckling av unit labour cost, Sverige och Europa, 1998–2004	13
Diagram 4.6 Ökning av arbetskraftskostnad i gemensam valuta, 1998–2004.....	14
Diagram 5.1 Löneökning, 1998–2004, LCI.....	15
Diagram 5.2 Ökning av arbetskraftskostnad, 1998–2004, LCI.....	15
Diagram 5.3 Ökning av arbetskraftskostnad, Norden, LCI.....	16
Diagram 5.4 Ökning av arbetskraftskostnad, Europa, LCI	16

1 Inledning

Inför avtalsrörelsen 2004 tog Facken inom industrin fram rapporten ”I takt med Europa”. Syftet med den rapporten var att jämföra svenska och europeiska löner och arbetskraftskostnader under de två avtalsperioder, 1998–2000 respektive 2001–2003, som industriavtalet funnits.

Den här rapporten – ”I takt med Europa - 2004” – redovisar nivåer och utvecklingen av löner och arbetskraftskostnader inom tillverkningsindustrin under 2004. Dessutom har uppgifterna för åren 1998–2003 reviderats i den mån nya uppgifter framkommit. Även i denna rapport redovisas i ett flertal tabeller förändringar under perioderna 1998–2000 och 2001–2003. Dessutom redovisas 2004 separat, det första året i avtalsperioden 2004–2007.

Slutsatser om 2004

”I takt med Europa - 2004” visar att när de västeuropeiska länderna rangordnas, så befinner sig Sverige ungefär i mitten både när det gäller lönenivå och utveckling av löner och arbetskraftskostnader inom tillverkningsindustrin. Prognoser och preliminära uppgifter för 2004 visar på en låg löneökningstakt inom industrin. Det gäller både i Sverige och i de övriga västeuropeiska länderna. I de flesta länderna är löneökningstakten lägre 2004 än under perioden 2001–2003. Löner och arbetskraftskostnader utvecklas i takt med Europa. Den svenska produktivitetens utvecklingen tycks vara fortsatt väsentligt högre än det europeiska genomsnittet. Det innebär att arbetskraftskostnaden per producerad enhet i svensk industri fortsätter att sjunka.

Disposition

I kapitel 2 och 3 redogörs för löne- och arbetskraftskostnadsnivå 2004 samt förändringar i snitt per år under perioden 1998–2004. Uppgifterna gäller för arbetare. I kapitel 4 redogörs för förändringar av arbetskraftskostnader för både arbetare och tjänstemän och förändringar av arbetskraftskostnad per producerad enhet. Källorna för uppgifterna i kapitel 2, 3 och 4 är främst två olika statistikmaterial från US Department of Labor.

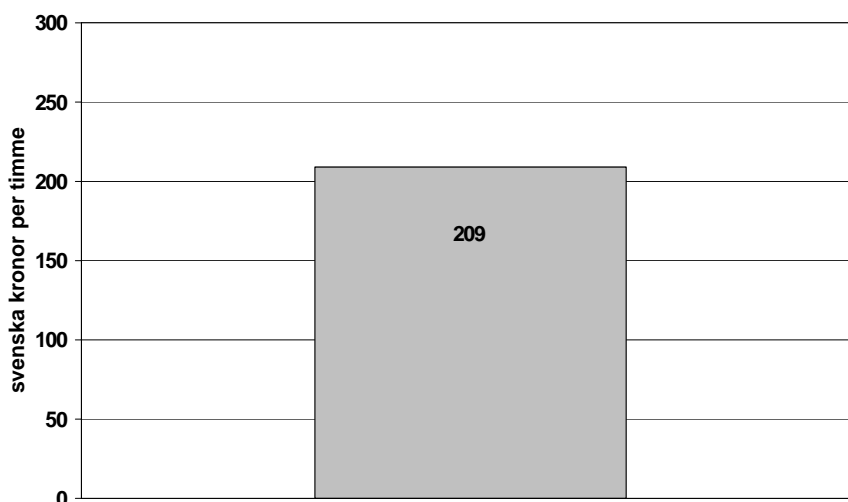
Resultatet kan variera beroende på vilken källa man använt. För att komplettera den bild som redovisas i kapitel 2–4 redovisar vi i kapitel 5 resultat från ytterligare en källa, Labour Cost Index (LCI). LCI tas fram av Eurostat och inkluderar både arbetare och tjänstemän. En anledning till att LCI inte är huvudkällan i rapporten är att statistiken inte är fullt utvecklad, definitioner och metoder är inte desamma för alla länder. En annan anledning är att det bara är förändringar över tid som redovisas, inte nivåer.

Statistiken för en del länder har reviderats relativt mycket jämfört med rapporten för ett år sedan. Detta har inneburit att flera länder bytt plats när de rangordnas. För information om revideringar, metod och källor hänvisar vi till bilagan.

2 Arbetskraftskostnad för arbetare 2004

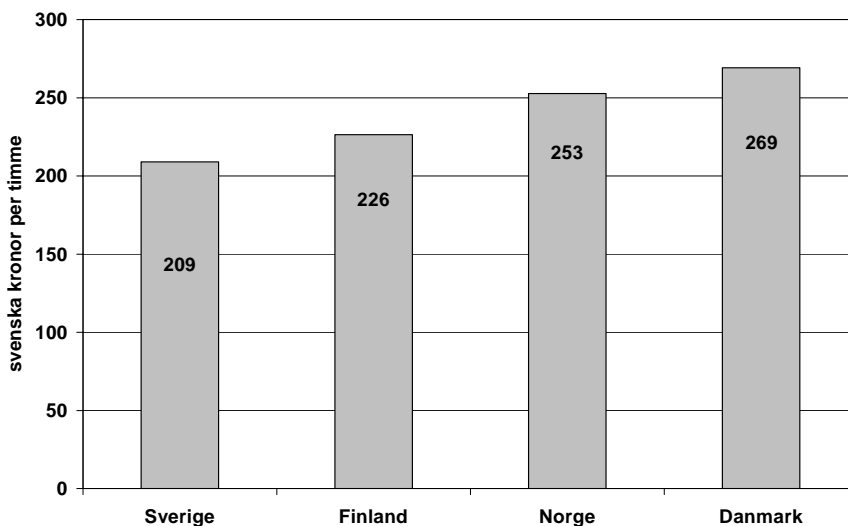
I detta kapitel redovisas arbetskraftskostnader för arbetare inom tillverkningsindustrin 2004. Här redovisas även hur stor andel av arbetskraftskostnaderna som är lön för arbetad tid, övrig lön samt lagstadgade och avtalade arbetsgivaravgifter. Samtliga kostnader redovisas i svenska kronor.

Diagram 2.1 Total arbetskraftskostnad, Sverige, 2004

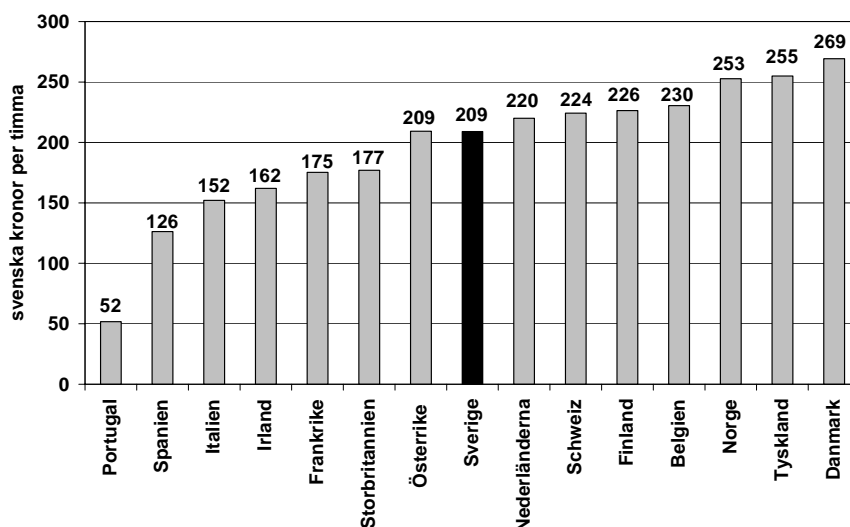
I Sverige uppgick den totala arbetskraftskostnaden till 209 kronor per timme 2004.

Diagram 2.2 Total arbetskraftskostnad, Norden, 2004

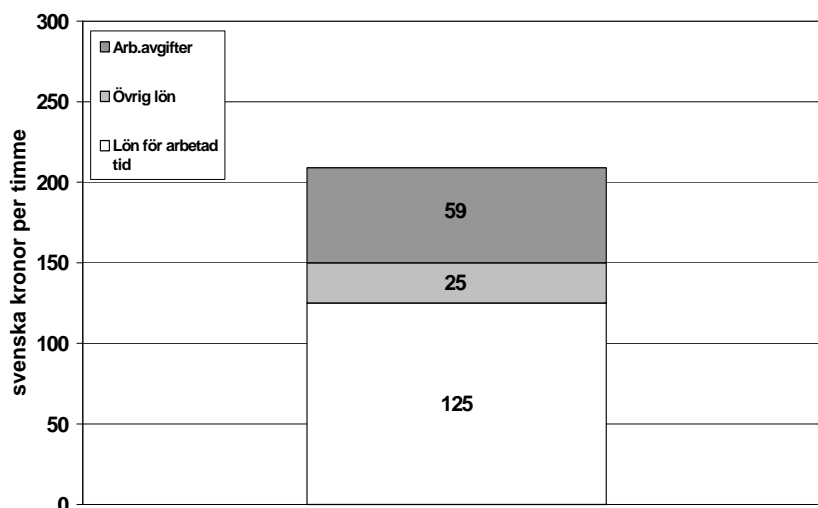
Arbetskraftskostnaden i Sverige var lägre än i de andra nordiska länderna. I Danmark var kostnaden högst och uppgick till 269 kronor per timme, vilket är 29 procent högre än i Sverige. I Norge och Finland var arbetskraftskostnaden 253 respektive 226 kronor, 21 respektive 8 procent högre än i Sverige.

Diagram 2.3 Total arbetskraftskostnad, Europa, 2004

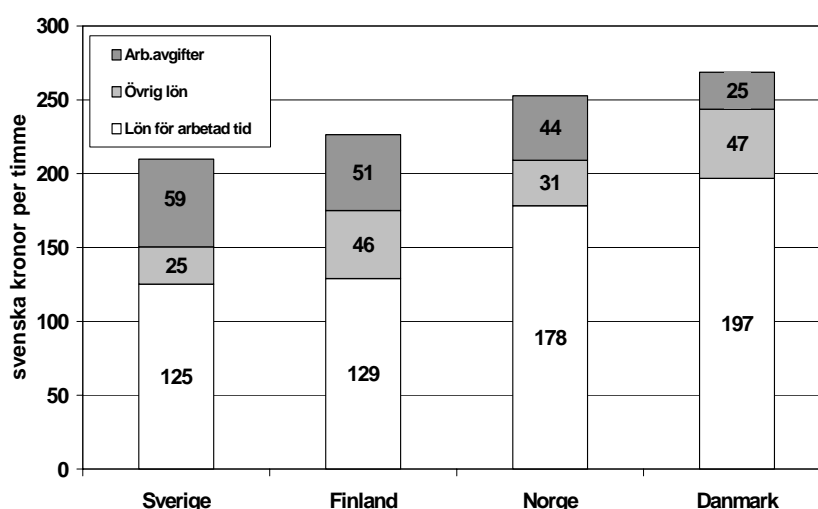
Det är stora skillnader mellan arbetskraftskostnaderna i Europa. Mellan högsta och lägsta kostnad skiljer det mer än 200 kronor per timme. I Portugal är arbetskraftskostnaden 52 kronor per timme. Danmark har högst kostnad, följt av Tyskland och Norge. Rangordnas länderna, från lägsta till högsta kostnaden, hamnar Sverige ungefär i mitten. Samtidigt skiljer det mer mellan kostnaderna i Sverige och Portugal än mellan kostnaderna i Sverige och Danmark. I Tyskland är arbetskraftskostnaderna per timme drygt 22 procent högre än i Sverige.

Diagram 2.4 Lön och arbetsgivaravgifter, Sverige, 2004

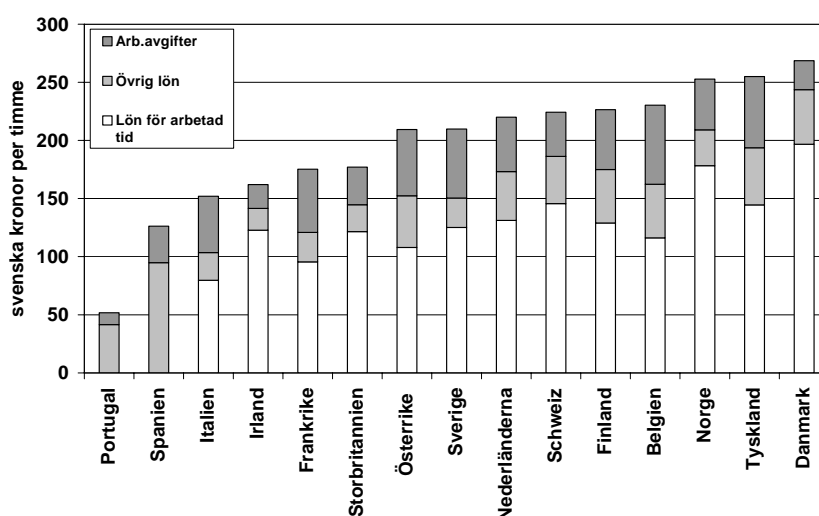
Lön för arbetad tid, det vill säga tid- och prestationslön, helglön (se bilaga) samt skift- och ob-tillägg, uppgick till 125 kronor och utgjorde 60 procent av den totala arbetskraftskostnaden per timme. Övrig lön, som till övervägande del är semesterlön, var 25 kronor, cirka 12 procent av de totala kostnaderna. Utöver löneandelen betalar arbetsgivaren lagstadgade avgifter och avtalade försäkringar, som 2004 uppgick till 59 kronor per timme eller 28 procent av de totala arbetskraftskostnaderna.

Diagram 2.5 Lön och arbetsgivaravgifter, Norden, 2004

Det är inte bara arbetskraftskostnaderna som skiljer mellan olika länder, utan även fördelningen mellan lön och arbetsgivaravgifter. I Sverige utgör exempelvis arbetsgivaravgifterna 28 procent av de totala kostnaderna. I Danmark är motsvarande kostnad 9 procent. Lön för arbetad tid som andel av de totala kostnaderna är lägst i Finland, 57 procent, och högst i Danmark, 72 procent.

Diagram 2.6 Lön och arbetsgivaravgifter, Europa, 2004

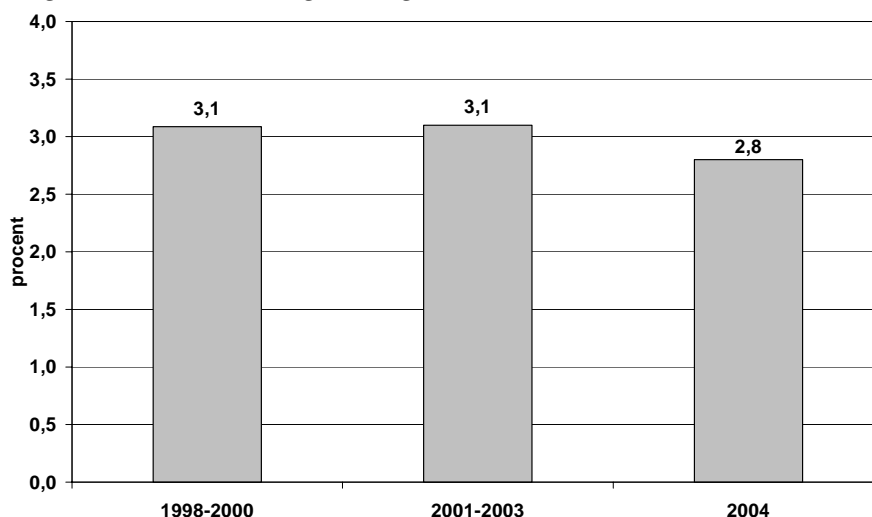
En jämförelse mellan länderna visar att den andel av de totala kostnaderna som är arbetsgivaravgifter är högst i Frankrike och Italien, 31 respektive 32 procent, och lägst i Danmark och Irland, 9 respektive 13 procent.

För Portugal och Spanien redovisar inte US Department of Labor vad som är lön för arbetad tid och vad som är övrig lön. Endast den totala lönen redovisas. Kostnader för arbetsgivaren som inte är lön motsvarar 20 respektive 25 procent i Portugal och Spanien.

3 Löneökning för arbetare 1998–2004

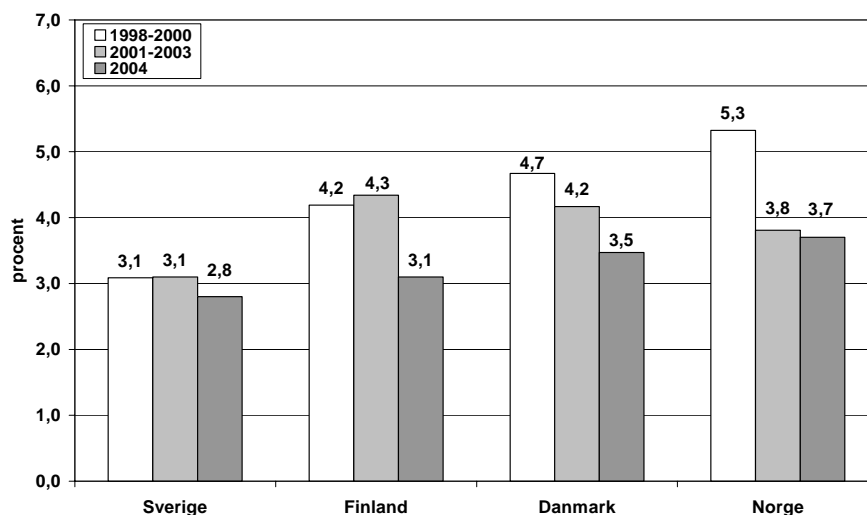
I kapitlet används begreppet *total lön* för att beskriva och analysera löneökningar i Sverige och Europa. I total lön ingår, förutom lön för arbetad tid, även hel- och semesterlön (se bilaga). Anledningen till att vi använder total lön är att US Department of Labor inte redovisar lön för arbetad tid för samtliga länder. För de flesta länder skiljer det inte så mycket mellan procentuella förändringar i lön för arbetad tid och total lön.

Diagram 3.1 Löneökning, Sverige

Ökningen är beräknad som snitt per år under perioderna. Att redovisa snitt per år under en period ger en bild av en jämn löneökningstakt. Ökningstakten varierar från ett år till ett annat. Under perioden 1998–2004 har ökningstakten mellan enskilda år varierat mellan 2,0 och 3,7 procent.¹

Diagram 3.2 Löneökning, Norden

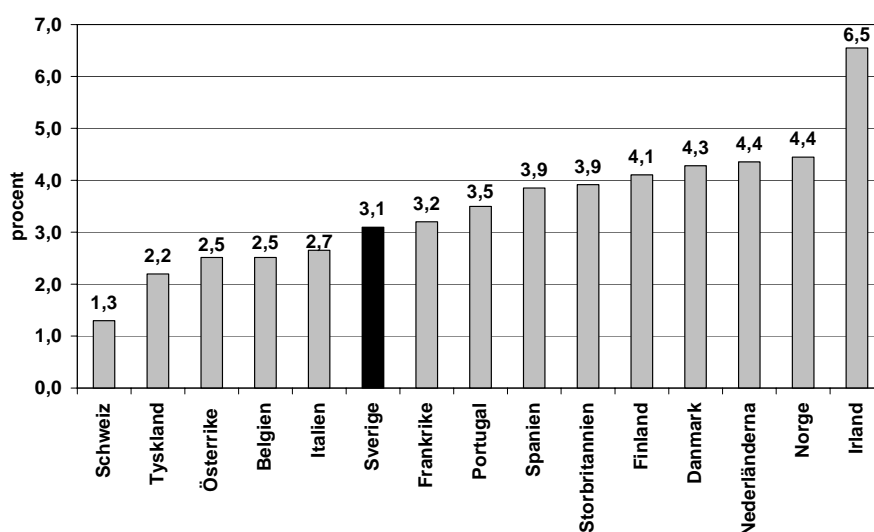

I jämförelse med Sveriges grannländer har Sverige haft lägst ökning av total lön under åren 1998–2000 och 2001–2003. Under den första perioden var ökningen störst i Norge. Under perioden 2001–2003 var ökning störst i Finland. Ökningen som snitt per år har varierat mest i Norge.

¹ I ökningstalen ingår endast vissa effekter av den förkortning av arbetstiden som genomförts under perioden.

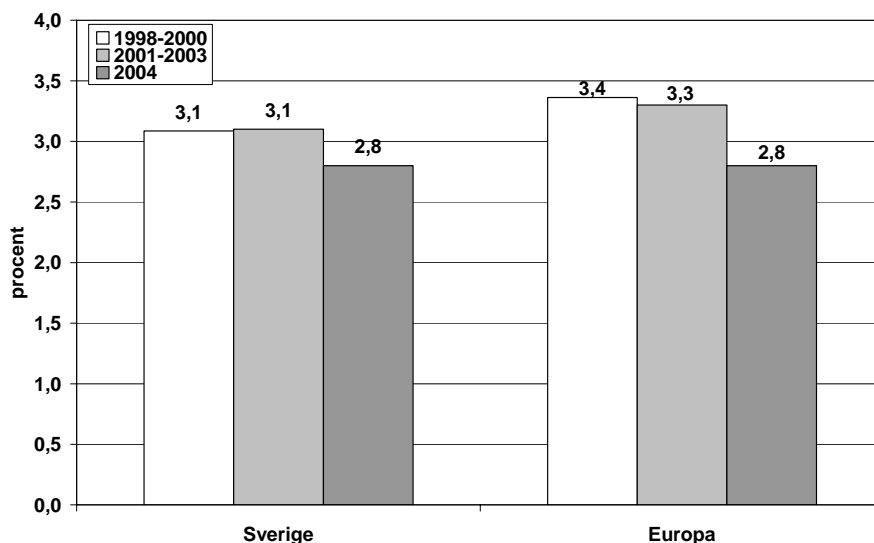

Diagram 3.3 Löneökning, Europa, 1998–2004

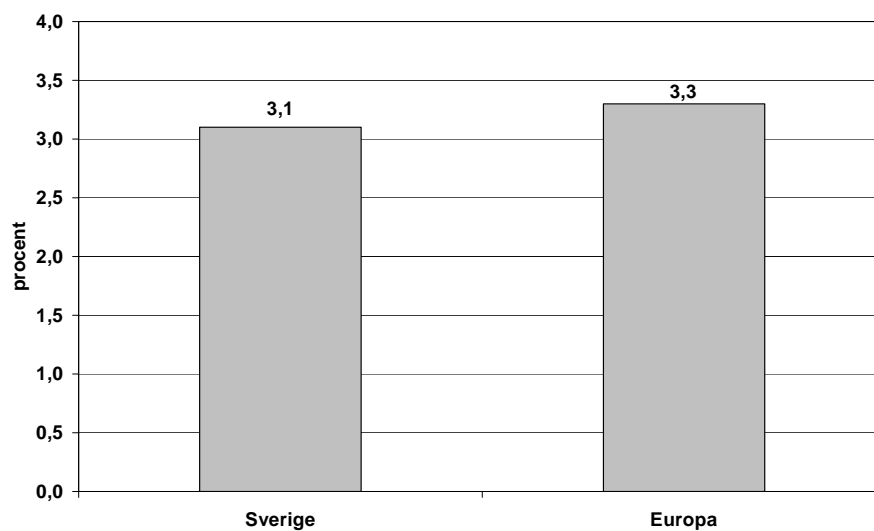
Ökningen av de totala lönekostnaderna var lägst, 1,3 procent, i Schweiz under perioden 1998–2004. Näst lägst var ökningen i Tyskland, 2,2 procent. Högst var ökningen i Irland, 6,5 procent. De flesta länderna hade något högre ökning än Sverige.

Diagram 3.4 Löneökning, Sverige och Europa

Löneökningstakten i Sverige var något lägre än i Europa under perioderna 1998–2000 och 2001–2003. För 2004 visar prognoser och preliminära uppgifter på en något lägre ökningstakt i både Sverige och Europa. Sammanvägningen till ett europasnitt har skett utifrån TCW-vikter (se bilaga). Snittet för Europa dras ned av ökningen i Tyskland som väger tungt i sammanvägningen. Ökningen för Tyskland förväntas bli 1,0 procent för 2004.

Diagram 3.5 Löneökning, Sverige och Europa, 1998–2004

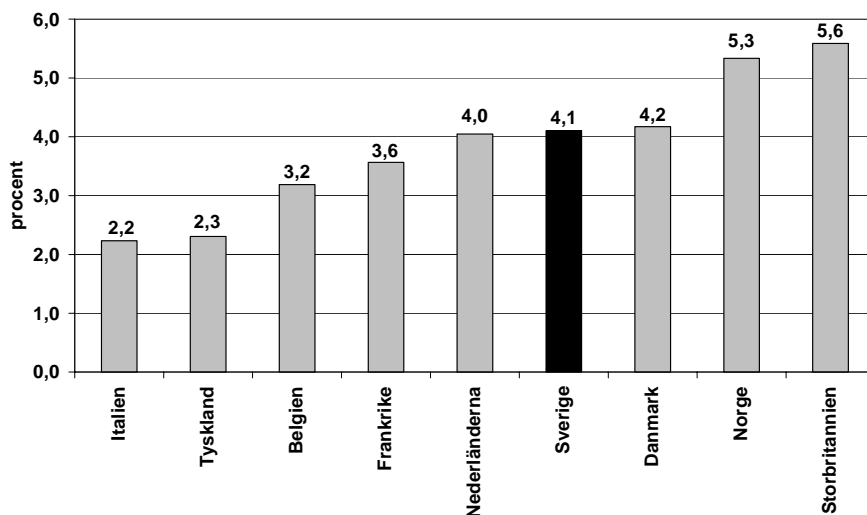
Löneökningarna under hela perioden 1998–2004 var 3,1 procent i snitt per år i Sverige och 3,3 procent i Europa.

4 Arbetskraftskostnader och produktivitet, arbetare och tjänstemän 1998–2004

I detta kapitel ges en bild av hur den svenska tillverkningsindustrins arbetskraftskostnad och produktivitet utvecklats gentemot europeiska länder. En annan statistikkälla från US Department of Labor har använts. Statistiken bygger på ländernas nationalräkenskaper och både arbetare och tjänstemän ingår.

En nackdel med nationalräkenskaperna är att de inte har som främsta syfte att fungera som löne- och arbetskraftskostnadsstatistik. Dessutom är det färre länder som ingår än i den källa vi använt i tidigare kapitel. Fördelen är att både arbetare och tjänstemän ingår och att även uppgifter om produktivitet finns att tillgå.

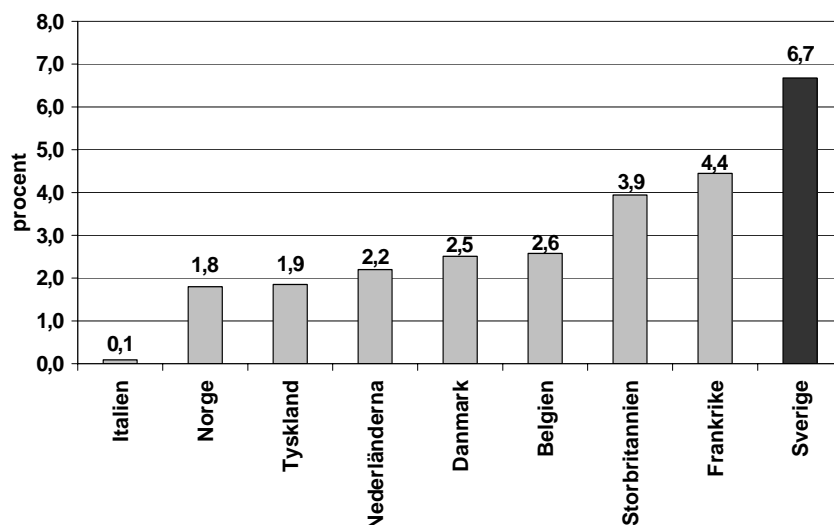
Diagram 4.1 Ökning av arbetskraftskostnad, Europa, 1998–2004

Ökningen av arbetskraftskostnader skiljer sig åt mellan länderna. Ökningen har varit störst i Storbritannien och Norge och minst i Italien och Tyskland. I Tyskland, Norge och Storbritannien steg kostnaderna mest per år under 1998–2000. I övriga länder steg kostnaderna mest under 2001–2003. I samtliga länder, förutom Storbritannien, förväntas arbetskraftskostnaderna stiga mindre under 2004 än vad de gjort i snitt under perioden 2001–2003.

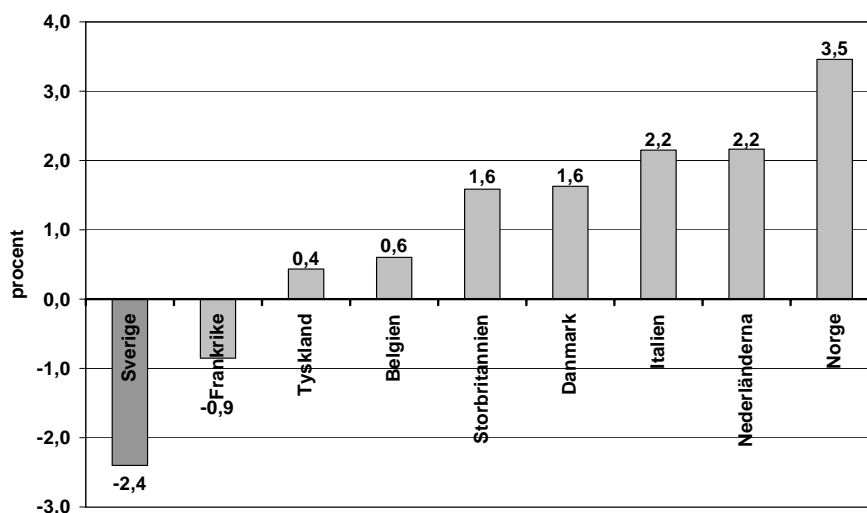
Ökningen av arbetskraftskostnaderna är högre än de redovisade ökningarna av löner för Sverige i kapitel 3. En anledning är att tjänstemännen ingår i statistiken och att deras löner och avtalade pensionsförsäkringar har ökat mer än arbetarnas.

Diagram 4.2 Produktivitetsutveckling, Europa, 1998–2004

Med produktivitet menas förändring i produktion per arbetad timme. Av de länder som jämförts ökade produktiviteten mest i Sverige, 6,7 procent i snitt per år.² Det var större skillnader mellan ländernas produktivitetsutveckling än mellan utvecklingen i ländernas arbetskraftskostnader. Lägst produktivitetsutveckling hade Italien, 0,1 procent.

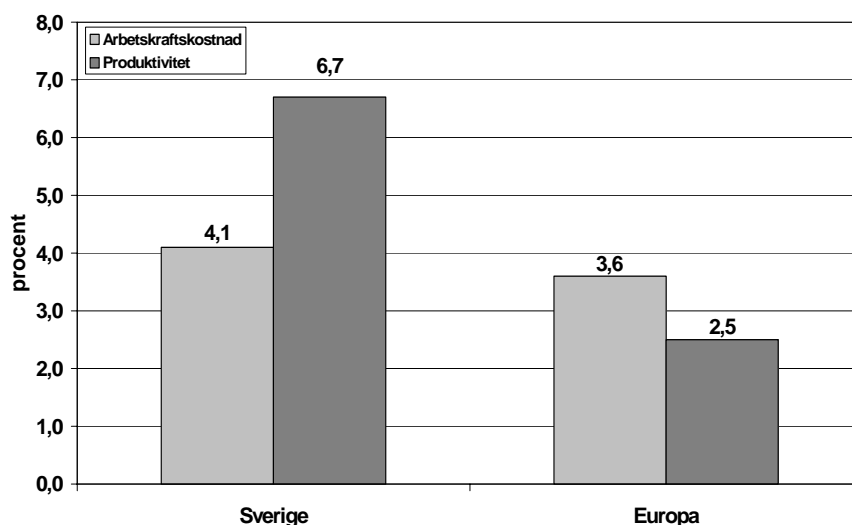
Diagram 4.3 Utveckling av unit labour cost, Europa, 1998–2004

Om utvecklingen av arbetskraftskostnaden divideras med produktiviteten får vi arbetskraftskostnad per producerad enhet (unit labour cost, ULC). Ett negativt tal, som för Frankrike och Sverige, betyder att produktiviteten har stigit mer än arbetskraftskostnaden. Alltså kan fler enheter produceras till lägre arbetskraftskostnad. I exempelvis Norge har utvecklingen varit den motsatta under perioden. Arbetskraftskostnaderna har stigit mer än produktiviteten.

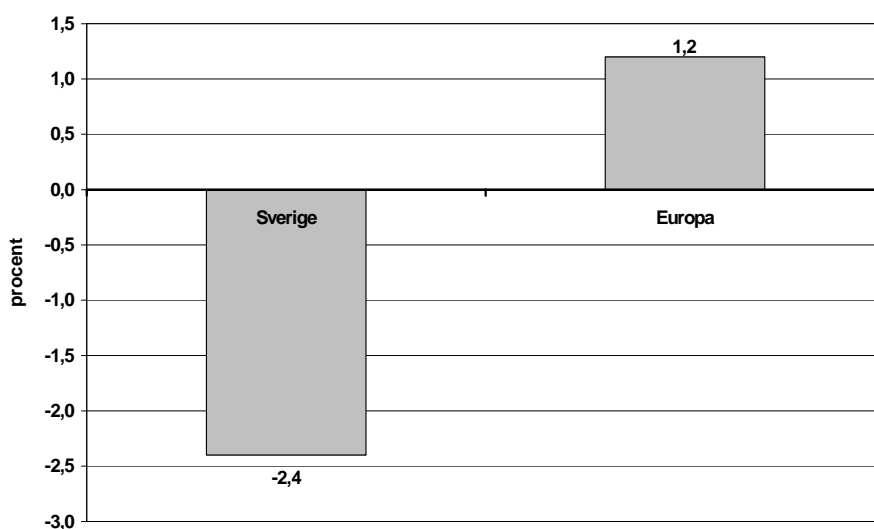
² Sättet att mäta produktivitet kan skilja något mellan länder. Därför är inte uppgifterna helt jämförbara. Konjunkturinstitutet har fått i uppdrag att särskilt granska produktivitetsutvecklingen i Sverige.

Diagram 4.4 Arbetskraftskostnad och produktivitet, Sverige och Europa, 1998–2004

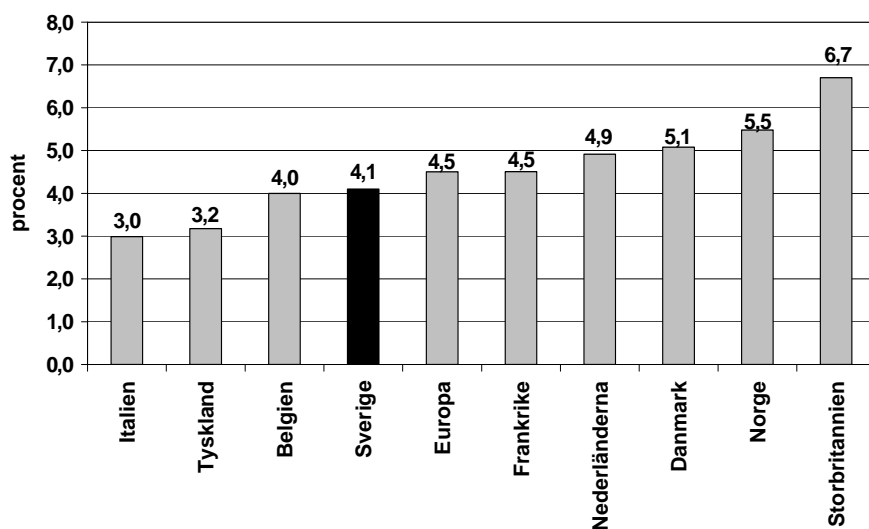
Ökningen av arbetskraftskostnader har varit högre i Sverige, 4,1 procent, än i Europa, 3,6 procent. Samtidigt har produktivetsökningen varit väsentligt högre i Sverige, 6,7 procent, jämfört med Europa, 2,5 procent. Europa har vägts samman med hjälp av TCW-vikter (se bilaga).

Diagram 4.5 Utveckling av unit labour cost, Sverige och Europa, 1998–2004

Unit labour cost är ett mått som mäter relationen mellan förändringen av arbetskraftskostnader och förändringen av produktiviteten. I Sverige har produktiviteten ökat mer än arbetskraftskostnaderna. I Europa är det tvärtom. Där har arbetskraftskostnaderna ökat mer än produktiviteten. Det betyder att kostnaden för att producera en enhet har minskat i Sverige (med 2,5 procent i snitt per år), men ökat i Europa (med 1,2 procent i snitt per år). Under hela perioden 1998–2004 minskade kostnaderna per producerad enhet i Sverige med 15,7 procent, medan de i Europa steg med 8,5 procent.

Diagram 4.6 Ökning av arbetskraftskostnad i gemensam valuta, 1998–2004

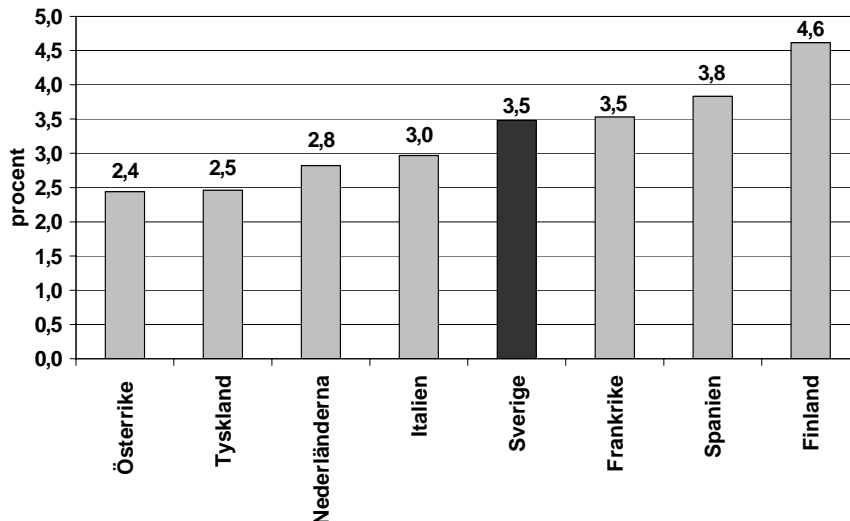
Diagrammet visar hur mycket arbetskraftskostnaderna har ökat i de europeiska länderna i gemensam valuta. Den gemensamma valutan är här den svenska kronan.

Under perioden 1998–2004 har den svenska kronan försvagats något gentemot samtliga länders valutor. Räknas arbetskraftskostnaderna om till kronor innebär det alltså en ökning i de europeiska ländernas löner i jämförelse med om ökningen uttrycks i ländernas egen valuta. Därför är ökningen av lönerna högre uttryckt i svensk valuta (jämför med diagram 4.1). Förändringar i växelkursen jämnar ut ökningstakten mellan länder. Uttrycks förändringen i gemensam valuta har inte något land en ökningstakt under 3,0 procent i snitt per år.

5 Labour Cost Index, arbetare och tjänstemän 1998–2004

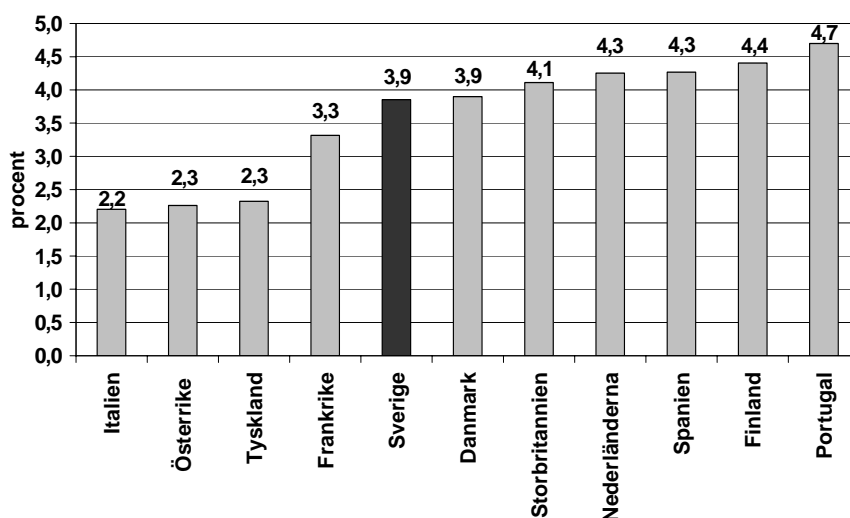
En alternativ källa för att jämföra förändringar av arbetskraftskostnader och löner är Eurostats Labour Cost Index (LCI). Svenska källan för LCI är SCB:s konjunkturlönestatistik. I LCI ingår både arbetare och tjänstemän.

Diagram 5.1 Löneökning, 1998–2004, LCI

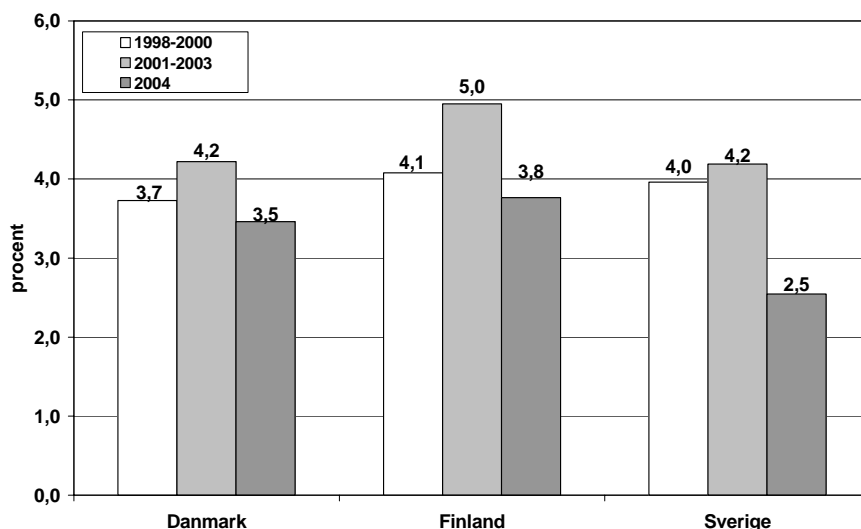
Diagrammet visar löneökning för arbetare och tjänstemän inom tillverkningsindustrin. Jämförs ökningarna enligt LCI med ökningarna enligt US Department of Labor skiljer det relativt mycket. För de flesta länderna är skillnaden 0,5 till 1 procentenhet. Störst skillnad är det för Nederländerna där ökningen är 2,8 procent enligt LCI och 4,4 procent enligt US Department of Labor (se diagram 3.3).

Diagram 5.2 Ökning av arbetskraftskostnad, 1998–2004, LCI

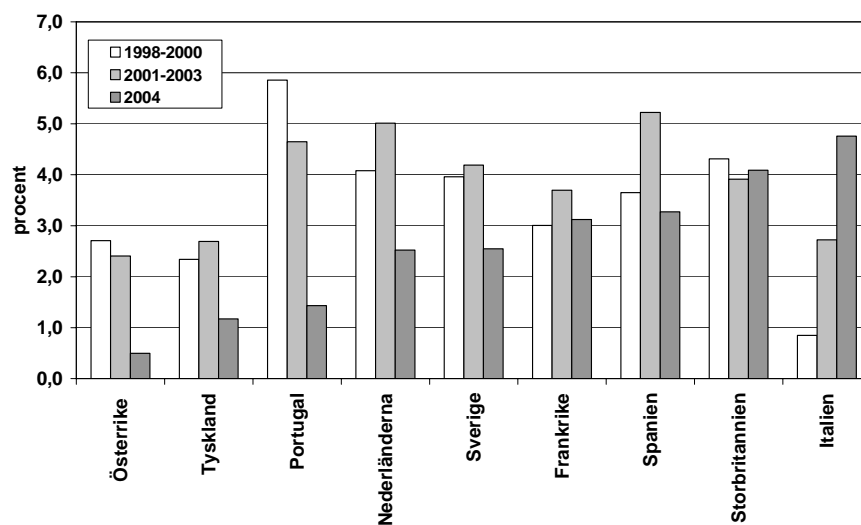
Diagrammet visar en ökning av arbetskraftskostnaderna för arbetare och tjänstemän inom tillverkningsindustrin. Jämförs ökningarna enligt LCI med ökningarna enligt de två källorna från US Department of Labor, skiljer det relativt mycket för en del länder. Jämförs diagram 5.2 med diagram 3.3 finner man att skillnaderna är störst för Portugal, 3,5 procent respektive 4,7 procent. För Sverige skiljer det 0,8 procentenhet, detta beror främst på att diagram 3.3 endast omfattar arbetare.

Diagram 5.3 Ökning av arbetskraftskostnad, Norden, LCI

För Danmark, Finland och Sverige steg arbetskraftskostnaderna mest i snitt per år under perioden 2001–2003. För de tre länderna förväntas arbetskraftskostnaderna stiga mindre under 2004 än vad de gjorde under de två tidigare perioderna.³

Diagram 5.4 Ökning av arbetskraftskostnad, Europa, LCI

Arbetskraftskostnadernas ökningstakt skiljer mellan länder och mellan perioderna 1998–2000, 2001–2003 och 2004. Arbetskraftskostnaden i Portugal steg mest under den första perioden. I Italien steg arbetskraftskostnaden istället minst under den första perioden. Under 2004 är ökningstakten lägre för de flesta länder jämfört med de två tidigare perioderna, undantaget är Storbritannien och Italien.

³ Statistiken för 2004 är inte slutlig utan kan ändras. För Sveriges del kan arbetskraftskostnaderna komma att stiga när de retroaktiva lönerna läggs till i konjunkturlönestatistikens preliminära uppgifter.

Bilaga

Metod, källor och definitioner

Metod och källor

Nivåer och förändringar i löner och arbetskraftskostnader skiljer sig åt beroende på vilken källa som används. Främsta källan för rapporten är statistik från US Department of Labor. De sammanställer två olika typer av statistik.

I *Comparisons of hourly compensation costs* hämtas data från urvalsundersökningar som genomförts i de olika länderna. De uppgifter som redovisas för Sverige hämtas från SCB:s lönestrukturstatistik. I *Comparisons of hourly compensation costs* redovisas lön för arbetad tid, total lön och arbetskraftskostnad per timme. Kostnaderna gäller för arbetare inom tillverkningsindustrin. Enligt US Department of Labor kombineras löneuppgifter för arbetare med uppgifter om övriga arbetskraftskostnader från Eurostats undersökning Labour Cost Survey där samliga anställda ingår, för att få fram arbetskraftskostnader. De kombinerade uppgifterna gäller för Frankrike, Irland, Portugal, Spanien och Storbritannien. Vidare används uppgifter för arbetare från 1988 och skrivs fram med data från Labour Cost Survey för Belgien, Grekland, Italien och Danmark. Jämförs resultaten i den här rapporten med "I takt med Europa 2003" finns skillnader. Skillnaderna beror på att uppgifter ständigt revideras tillbaka i tiden. Statistiken från *Comparisons of hourly compensation costs* används i kapitel 1 och 2.

I *Comparisons of manufacturing productivity* är källan ländernas nationalräkenskaper. Det är fortfarande tillverkningsindustrin som redovisas, men både arbetare och tjänstemän ingår i statistiken. Källan används i kapitel 4.

En tredje källa i rapporten är Eurostats *Labour Cost Index (LCI)*. I LCI ingår både arbetare och tjänstemän inom tillverkningsindustrin. De uppgifter som redovisas för Sverige hämtas från SCB:s konjunkturlönestatistik. LCI redovisas bara som förändring från kvartal till kvartal eller från år till år.

Prognoser

År 2004 bygger på prognoser. Prognos för löner och arbetskraftskostnader i avsnitt 2–4 har hämtats från OECD:s Economic Outlook volym 76, Compensation per employee in the business sector för samtliga länder utom Sverige. Saknas data för enskilt land under något år från US Department of Labor har beräkningar gjorts utifrån OECD:s statistik. I kapitel 2 och 3 har prognos för Sverige hämtats från SCB:s konjunkturlönestatistik. Prognosen bygger på preliminär lönestatistiken för arbetare inom tillverkningsindustri för helåret 2004. I kapitel 4 har statistiken för Sverige uppdaterats med statistik från SCB:s nationalräkenskaper och Konjunkturinstitutet (KI). SCB:s och KI:s statistik har uppdaterats senare än US Department of Labors. Prognos för 2004 har hämtats från KI.

När rapporten skrevs hade LCI endast redovisat tre kvartal för 2004. Procentuell förändring från 2003 till 2004 har beräknats som förändring mellan de tre första kvartalen 2003 och 2004. Finns bara ett eller två kvartal redovisat har dessa jämförts med samma kvartal föregående år.

Växelkurser

Växelkurser som använts är hämtade från Sveriges Riksbank.

Vikter

För att få en genomsnittlig löne- och arbetskraftskostnadsnivå för Europa har länderna viktats samman med hjälp av TCW-vikter. Vikterna tas fram av Internationella valutafonden. TCW står för Total Competitiveness Weights och utgår från vilken betydelse olika länder har för ett enskilt lands handel med bearbetade varor. Hänsyn tas också till den konkurrens ett lands inhemska företag möter på hemmamarknaden och på marknader i tredje land.

Länder

I US Department of Labors publikationer ingår inte samma länder. I Comparisons of hourly compensation costs ingår följande länder i västeuropeiska länder som vi valt att redovisa: Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Österrike. Statistiken för Tyskland gäller Västtyskland.

I Comparisons of manufacturing productivity ingår följande länder i Europa: Belgien, Danmark, Frankrike, Italien, Nederländerna, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Norge.

I LCI ingår Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Nederländerna, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Österrike.

Lönebegrepp

I Comparisons of hourly compensation costs används tre begrepp. *Lön för arbetad tid* är tid- och prestationslön med tillägg för obekvämt arbetstid, övertid och skift med mera. Läger vi sedan till övrig lön, som är helglön, semesterlön och andra ersättningar, får vi *total lön*. Arbetsgivaren betalar lagstadgade arbetsgivaravgifter och avtalade försäkringar. Den totala lönen tillsammans med lagstadgade arbetsgivaravgifter och avtalade försäkringar är den totala *arbetskraftskostnaden*.

Det bör observeras att US Department of Labors och SCB:s definitioner inte är lika. När US Department of Labor redovisar lön för arbetad tid för Sverige hämtas uppgiften total lön från SCB:s lönestrukturstatistik. Det innebär att övertidsersättning inte ingår i begreppet lön för arbetad tid, trots att den ska göra det enligt definitionen. Däremot ingår helglön.

	Lön för arbetad tid
<i>Lön för arbetad tid + Övrig lön</i>	= Total lön
<i>Total lön + Lagstadgade och avtalade arbetsgivaravgifter</i>	= Arbetskraftskostnad

I Comparisons of manufacturing productivity är arbetskraftskostnaden faktiska utbetalda lönesummor (inklusive kollektiva avgifter) som arbetsgivaren redovisar till skattemyndigheterna. För Sverige har arbetskraftskostnaderna uppdaterats med statistik från KI och SCB. Redovisad arbetskraftskostnad är exklusive löneskatter, vilket även påverkar unit labour cost.

I LCI är huvudbegreppen faktisk lön och arbetskraftskostnad per timme. Till skillnad från svenska arbetskraftskostnadsindex (AKI) ingår bonus i lönebegreppet. I övrigt ska alla lönekomponenter ingå i begreppet lön.